

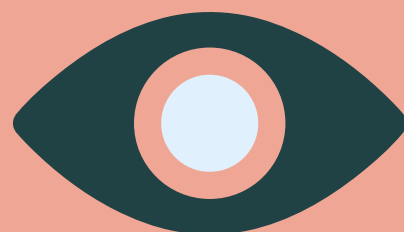
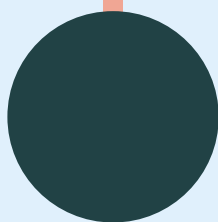
3

BABELBOX

In gesprek
met jouw
cultuurcentrum

HALLO? CULTUUR!

hallocultuur.be

1. INTRO

Cultuur- en gemeenschapscentra zijn meer dan ooit cruciale schakels in het lokaal én bovenlokaal cultuurbeleid. Ze voorzien de spreiding van de kunsten en geven een plek aan het lokale cultuurleven. De voorbije maanden werd het debat over de cultuurcentra en hun rol als spreiders van de kunsten hevig gevoerd. Wat is dan de rol en taak van het cultuurcentrum? En wat brengen de gemeenteraadsverkiezingen in 2018? Zorgt een nieuw gemeentebestuur ook voor verschuivingen in het lokale cultuurbeleid?

Een gedegen lokaal cultuurbeleid vraagt om dialoog én een visie op lange termijn. Met **Hallo? Cultuur!** lanceert de VVC, de Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra, daarom een positieve campagne om die dialoog naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen op gang te brengen. Op www.hallocultuur.be vind je heel wat informatie, inspiratie en instrumenten om het gesprek met jouw cultuurcentrum aan te gaan.

In deze Babelbox vind je alvast heel wat [prikkelende vragen en stellingen](#). Die komen uit artikels die in het najaar van 2017 zijn verschenen in de pers. Deze stellingen zijn het startpunt voor een stevig gesprek over jouw cultuurcentrum.

VVC – Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra vzw

2. INHOUD

- 4 **Aan de slag met de Babelbox**
- 5 **13 prikkelende vragen**
- 14 **Meer tools**
- 16 **Bronnen**

3. AAN DE SLAG MET DE BABELBOX

Hier vind je [een aantal prikkelende vragen en inhoudelijke insteken](#). Alle input komt uit teksten en artikels die in het najaar van 2017 zijn verschenen. In deel 5 van deze brochure vind je een overzicht van het bronmateriaal. Hier geven we enkele tips en ideeën om er praktisch mee aan de slag te gaan.

De vragen

Kies een vraag, lees ze en lees ook de extra input die er bij staat. Deze info dient vooral als start en trigger voor een stevig gesprek over jouw cultuurcentrum. Bespreek je best een deel van de vragen of allemaal? Dat bepaal je zelf. Kies er bijvoorbeeld die vragen uit die voor jouw centrum het meest belangrijk of relevant zijn. En het hangt er natuurlijk ook van af hoeveel tijd je er wil aan besteden.

De antwoorden

Bepaal voor elke vraag of je akkoord gaat, helemaal niet of ten dele. Verduidelijk ook waarom dat zo is. Er is trouwens niet zo iets als één juist antwoord. Alle cultuur- en gemeenschapscentra zijn anders, elke gemeente is anders. Net die diversiteit maakt het cultuurveld zo interessant.

Met wie?

Je kan de vragen in eerste instantie met jezelf en met de medewerkers van jouw centrum beantwoorden. Maar je kan uiteraard ook het publiek, de lokale cultuurpartners, het bestuur en de politieke partijen in het gesprek betrekken.

En nadien?

De bespreking van deze vragen kan de start zijn van verdere dialoog of een langer traject. Probeer alleszins om een verslag te maken van de bespreking.

4. 13 PRIKKELENDE VRAGEN

VRAAG
1

Wat na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018?

“Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018, met mogelijks nieuwe schepenen van cultuur die bovendien bevrijd zijn van hun Vlaamse ‘waakhond’, is de toekenning van die middelen aan de cultuurcentra niet meer gegarandeerd.”

— EVELYNE COUSSENS IN ETCETERA

“Wat brengen de gemeenteraadsverkiezingen in 2018? Als cultuurcentra laten we ons niet verleiden door doemscenario’s en paniekvoetbal. We moeten deze nieuwe realiteit omarmen en er bewust en doordacht mee omgaan.”

— VVC

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
2

Kunstwerken of wegenwerken?

“Het decreet op het lokaal cultuurbeleid is, wat de spreidingsverplichting voor kunsten betreft, afgeschaft, de middelen zijn versast naar het gemeentefonds. Want, zo luidt de redenering, elk gemeentebestuur is wijs genoeg om te weten wat het het best met zijn geld aanvangt.”

— STIJN DEVILLÉ IN FOCUS KNACK

“Voor de cultuurcentra betekent dit een nieuwe verhouding tot hun bestuur, iets wat angsten én opportuniteiten met zich meebrengt. Op een symbolisch niveau staat de ontkoppeling voor een fundamentele verschuiving in de Vlaamse visie op kunst- en cultuurbeleid.”

— EVELYNE COUSSENS IN ETCETERA

“Zo afhankelijk worden we van de plaatselijke duim omhoog of omlaag, nu een financiering vanuit Vlaanderen én de provinciale subsidies worden afgeschaft. Zelfregulerend? Wat klinkt als geolied eigenbeheer door de stad/gemeente, dreigt de cultuurcentra vogelvrij te verklaren.”

– VVC

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
3

Is uw cultuurcentrum een supermarkt aan het worden?

“Wie ondertussen een jaarbrochure van een doorsnee cultuurcentrum doorbladert, krijgt het gevoel een goeie ouwe Trois Suisses-brochure in handen te houden. Een beetje dit, een beetje dat. Allemaal degelijk, niks op aan te merken. Maar mij overvalt toch een zeker supermarktgevoel. De vermarkting van de cultuursector zet zich ongenadig voort.”

– STIJN DEVILLÉ IN FOCUS KNACK

“De programmeringsbudgetten blijven gelijk, de opdrachten worden talrijker en het publiek is veeleisender. Het aanbod waaruit programmatoren kunnen kiezen is groter en meer divers.”

– VVC

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
4

Kiezen we alleen populaire formats met bekende koppen in een dichtgemetseld programma?

“We dreigen het kunstenveld, dat ons internationaal wordt benijd, te verkwanselen voor het Angelsaksisch model: populaire formats, met bekende koppen, tegen dure tickets. En het publiek? Dat weet niet wat het mist.”

– STIJN DEVILLÉ IN FOCUS KNACK

“Hoewel sommige huizen experimenteren met ‘vrije lege ruimte’ in hun programma, is inspelen op de nood van het moment een illusie geworden.”

– WOUTER HILLAERT IN RECTO:VERSO

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
5

Wat is ons maatschappelijk draagvlak?

“Cultuurcentra worden nog met een andere uitdaging geconfronteerd: hun eigen maatschappelijk draagvlak. De centra zouden te elitair zijn en moeten uit hun muren breken. Programmatoren ontwikkelen daarom werk dat specifiek op de lokale bevolking is gericht. Dat is erg goed en nuttig werk. Alleen kost het handenvol geld en personeelsinzet.”

– STIJN DEVILLÉ IN FOCUS KNACK

“Cijfers en kwantiteit lijken een grotere besogne te zijn geworden dan kwaliteit: de kwaliteit van zowel het artistieke product als van de publiekservaring.”

– WOUTER HILLAERT IN RECTO:VERSO

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
6

Ctrl – Alt – Delete voor de spreidingsgedachte?

“Steeds luider klinkt de vraag of het klassieke spreidingsmodel nog wel een toekomst heeft, nu zijn basiscondities zo beslissend veranderen. De oorspronkelijke filosofie eronder – elke Vlaming toegang te geven tot kunst – is uitgeleverd aan lokale politieke motivaties, die niet altijd meer dezelfde blijken.”

– WOUTER HILLAERT IN RECTO:VERSO

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
7

Een nieuwe rol voor het cultuurcentrum?

“Bevrijd als de cultuurcentra nu zijn van hun historische Vlaamse opdracht, kunnen ze andere rollen gaan spelen, nieuwe functies gaan vervullen, naargelang de vraag die uitgaat van de specifieke lokale context. ... Het gaat om de transformatie van zalencomplex tot creatieve hub.”

– EVELYNE COUSSENS IN ETCETERA

“Wordt maatwerk het nieuwe normaal? In plaats van een lopende band in één richting wordt spreiding in elk geval meer tweerichtingsverkeer, mee gestuurd door de lokale behoeften.”

– WOUTER HILLAERT IN RECTO:VERSO

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
8

Van spreiding naar samenwerking?

“Zulke samenwerkingen anticiperen op de onomkeerbare transformatie van het klassieke spreidingsmodel naar een hechter samenwerkingsmodel tussen maken en tonen. De lopende band wordt gewisseld voor een ‘postindustriële’ netwerk rond gedeelde missies.”

– WOUTER HILLAERT IN RECTO:VERSO

“Veel cultuurcentra vandaag zijn niet louter een afzetmarkt meer voor de (inter) nationale en cultuurlokale producten. Ze zijn initiator, medebedenker, coproducent, katalysator en steunpilaar op artistiek, technisch, en financieel vlak. Hun ambities overstijgen het initiële doel, niet uit tomeloze geldingsdrang maar om aan een vraag tegemoet te komen die steeds vaker en luider klinkt vanuit de kunstensector, vanuit het lokaal cultuurbeleid én vanuit hun publiek.”

– VVC

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
9

Moeten we onze horizon verruimen?

“We moeten af van het denken in sectoren en organisaties. Er is meer horizontaliteit en samen-werking nodig om met culturele en maatschappelijke uitdagingen om te gaan. Denken dus in verbindingen, synergieën en cross overs. In horizontale netwerken, op tijdelijke of permanente basis. Zoveel mogelijk telkens met specifieke culturele en maatschappelijke uitdagingen als vertrekpunt. Samenwerking kan ook een andere of bredere scope hebben: bv. overleg, kennisdeling, communicatie, educatie, projecten, evenementen, zakelijk, beleid ...”

— VVC

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
10

Cultuurcentra als braakliggende voortuin van de kunsten?

“Cultuurcentra zijn niet de achtertuin van de kunsten, maar juist de braakliggende voortuin van hoe die kunsten hun publieke draagvlak kunnen en moeten blijven vernieuwen.”

— WOUTER HILLAERT IN RECTO:VERSO

“De cultuurcentra willen met de kunstensector als gelijkwaardige partners zoeken naar nieuwe samenwerkingsverbanden, waarbij de verwachtingen en wensen naar elkaar toe duidelijk moeten zijn.”

— VVC

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
11

Naar een partnership met het gemeentebestuur?

“Met de lokale politiek dient de vertrouwensband verder te gaan dan een louter toekenning van middelen. Het is opportuun dat elk cultuurcentrum een charter aangaat met zijn lokale overheid (die inhoudelijker gaat dan de puur operationele beleidsovereenkomst), een mandaat van vertrouwen om met de toegekende middelen zelf te kunnen beslissen wat de inhoudelijke en de daaraan inherent verbonden financiële keuzes zijn, dat er een herziening komt van de raden van bestuur door een aanvulling met experts op zakelijk en artistiek vlak, en dat een structurele financiering de continuïteit van de werking verzekert.”

– VVC

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
12

Hebben we nieuwe functieprofielen nodig?

“Een dergelijke lokale werking mogelijk maken vraagt een andere, meer open en geëngageerde manier van werken en ook stevige investeringen (zonder return) – wat niet altijd evident is. Dit spitst zich in eerste instantie toe op de werknemers van het cultuurcentrum zelf met een aanpassing van de organigrammen waarbij functies geen vastgeroeste evidentie zijn maar uitgaan van zowel de specifieke kennis/

passies van de werknemer als van de specifieke lokale noden die het cultuurcentrum detecteert in de lokale biotoop.”

– VVC

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

Waarom (niet):

.....

.....

.....

VRAAG
13

Naar meer bovenlokale samenwerking?

“Er speelt een ‘mentale’ factor: het wegvallen van een gemeenschappelijke missie en niet in het minst van het steunpunt Cultuur Lokaal (later LOCUS), die de onderlinge afstemming en het gesprek tussen de cultuurcentra mogelijk maakte, plaatst de cultuurcentra meer dan ooit op hun eilandje – ‘eigen gemeente eerst.’”

– EVELYNE COUSSENS IN ETCETERA

“Partnerships kunnen zich ook tussen cultuurcentra ontwikkelen. Binnen zulke samenwerkingsverbanden fungeren cultuurcentra dus niet langer als stralende eilanden met elk hun unieke programma, maar als levende netwerken van publieken, die je onderling kan uitwisselen voor een groter cultureel draagvlak in de hele regio. Niet het eigen centrum staat centraal, wel de maximale toegankelijkheid van een breder aanbod.”

– WOUTER HILLAERT IN RECTO:VERSO

“Een regionaal overleg tussen cultuurcentra rond programmering kan in deze soelaas brengen, waarbij cultuurcentra binnen een regio onderling overeenkomen om tot een volledige of ten dele gezamenlijke programmering te komen, waarbij wordt overlegd wie welke productie/gezelschap presenteert en waarbij andere cultuurhuizen dit opnemen in hun programma.”

– VVC

Ga je met deze stelling:

akkoord | deels akkoord | niet akkoord

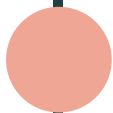

Waarom (niet):

.....

.....

.....

5. EXTRA TOOLS

Deze extra tools helpen om zowel het actuele als het gewenste profiel van jouw cultuur- of gemeenschapscentrum te bepalen: hoe werkt jouw centrum momenteel en hoe zie je de toekomst. Het antwoord op onderstaande vragen helpt ook om jouw centrum te positioneren in jouw lokale en regionale context.

→ Jouw centrum werkt vooral:

- 1 Lokaal ↔ regionaal
- 2 Zelfstandig ↔ afhankelijk
- 3 Aanbodgestuurd ↔ vraaggestuurd
- 4 Programmatorisch ↔ projectmatig
- 5 Expert ↔ netwerker
- 6 Specifieke kennis ↔ generieke kennis
- 7 Productgericht ↔ procesgericht
- 8 Receptief ↔ eigen artistiek programma
- 9 Behoudend ↔ vernieuwend
- 10 Artistiek ↔ gemeenschapsvormend

Bij elk van de 10 begrippenduo's bepaal je waar op het spectrum jouw cultuur- of gemeenschapscentrum zich bevindt. En vind je die positie dan positief of negatief? Of zou je liever meer naar de ene of de andere kant opschuiven?

→ Wat maakt jouw centrum uniek?

Wat zeg je als je jouw centrum in 3 woorden of in 1 zin zou moeten beschrijven?

→ Is jouw centrum een cruciale speler in het lokale cultuurbeleid?

Met wie wordt samengewerkt? Waarom wel, waarom niet?

→ Zet in op ambassadeurs

Geef jouw werking een stem en gezicht door gebruik te maken van lokale ambassadeurs: medewerkers, vrijwilligers, artiesten, publiek, gebruikers, partners ... Laat hen vertellen wat de meerwaarde van jouw centrum is voor het lokale cultuurbeleid en de samenleving.

→ **Werkt jouw centrum samen met andere cultuur- of gemeenschapscentra in de regio?**

Werk je samen aan projecten of structureel? Rond programma, communicatie of andere aspecten?

→ **Wat is jouw droom voor jouw cultuur- of gemeenschapscentrum?**

Hoe zie jij jouw centrum binnen 5, 10 of 20 jaar?

6. BRONNEN

Wouter Hillaert · Spreiden doet leiden in Rekto:Verso

www.rektoverso.be/artikel/spreiden-doet-lijden

Wouter Hillaert · Spread the new: acht strategieën voor een verruimde spreiding in Rekto:Verso

www.rektoverso.be/artikel/spread-the-new-acht-strategieen-voor-een-verruimde-spreiding

Stijn Devillé · Uw cultureel centrum is een supermarkt aan het worden in Focus Knack

focus.knack.be/entertainment/podium/uw-cultureel-centrum-is-een-supermarkt-aan-het-worden/article-opinion-903787.html

Evelyne Coussens · De zin en onzin van lokaal kunstenbeleid in Etcetera

e-tcetera.be/zin-en-onzin-lokaal-kunstenbeleid/

VVC · Blijspel of tragedie:

www.cultuurcentra.be/img/uploads/standpunten/Traktaat_BlijspelOfTragedie_EenToekomstVoorDeVlaamseCultuurcentra.pdf

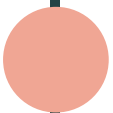
VVC · Reactie op debat:

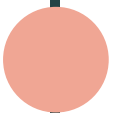
cultuurcentra.be/img/uploads/standpunten/VVC_Reactie_CommissieCultuur_2017_10_05.pdf

NOTITIES

HALLO?
CULTUUR!
hallocultuur.be

COLOFON

De campagne **Hallo? Cultuur!** is een initiatief van

Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra vzw
Gallaitstraat 86 bus 23 – 1030 Brussel

T 02 201 17 07 | info@cultuurcentra.be | www.cultuurcentra.be

